

Palmboom G, Oderwald O & Neuveld K, *Door kanker getroffen. Een lexicon van de ervaring.* Utrecht: De Tijdstroom, 2011. ISBN: 978-90-58982001. 195 blz. Prijs: € 20,00.

Anders dan de andere boeken in de reeks Literatuur en Geneeskunde wordt *Door kanker getroffen* gepresenteerd als een lexicon. Uit 30 Nederlandstalige ziektebiografieën zijn 46 lemma's zoals aanvaarding, euthanasie, hoop, lotgenotencontact, pijn en wachten geselecteerd en vervolgens in alfabetische volgorde gepresenteerd. Ieder lemma beslaat ongeveer drie pagina's en begint met een korte introductie gebaseerd op verwante literatuur, gevolgd door een aantal karakteristieke citaten uit die 30 boeken. Juist door het lexicon-karakter heeft het boek iets anecdotisch, althans vanuit een reflectief oogpunt. In tegenstelling tot de andere boeken in de reeks Literatuur en Geneeskunde komt veel aan bod wat niet wordt uitgewerkt.

Het lexicon is echter vooral bedoeld voor kankerpatiënten, hun naasten en direct betrokkenen. Als caleidoscoop van ziekteervaringen is het zeker geslaagd. Patiënten en hun familie zullen door deze inblik in de rijke ervaringswereld van patiënten er herkenning en wellicht troost in vinden.

Wim Dekkers

Lange F de, *In andermans handen. Over flow en de grenzen in de zorg.* Zoetermeer: Uitgeverij Meinema, 2011. ISBN: 978-90-211-43194. 128 blz. Prijs: € 13,50.

Frits de Lange, hoogleraar ethiek aan de Theologische Universiteit in Kampen, verdiept zich in dit boek in de ethische kern van de zorgbetrekking. Het doel van zijn betoog is om werkers in de zorg inzicht te geven in wat die zorg precies inhoudt. Als tweede doel wil hij bevorderen dat ze oog krijgen voor het vreugdevolle in de zorg. Niet zo tobberig dus. De Lange gaat ervan uit dat de zorg een relationeel gebeuren is en zegt dat op dit moment dat meer is dan ooit tevoren. Als oud-huisarts deel ik dat niet helemaal, want in de tijd dat ik curatief bezig was (de jaren '70 en '80) discussieerden we op precies dezelfde wijze over de relatie tussen hulpverleners en patiënten. Niets nieuws onder de zon dus. De auteur onderstreept zijn visie met wat hij leest bij de Deense hoogleraar Ethiek en Godsdienstwijsbegeerte Knud Løgstrup. Deze gaat uit van de fenomenologie van de ontmoeting en stelt dat in die ontmoeting de verwachting centraal staat. Via de openheid gaat dat ook naar vertrouwen. De basis van dat geheel vormt 'het goede doen'. Het is een soort flow van goodness. Wie zorgt, geeft zich daaraan over.

Ik vroeg mij af voor wie dit boek is geschreven. Hier en daar is het

zo buiten de realiteit en zo ver afstaand van het dagelijkse werk van de hulpverlener dat die zich nauwelijks zal herkennen in wat De Lange schrijft. Bovendien is het taalgebruik wel heel ver afstaand van wat de doorsnee zorgverlener eigen is. Het is een vrij diepzinnige filosofische beschouwing van de zorgrelatie. Prima voor degene die hier dieper over wil nadenken, maar hier en daar mis ik het gevoel dat we als zorgverleners toch met beide benen op de grond moeten blijven staan.

Doeke Post